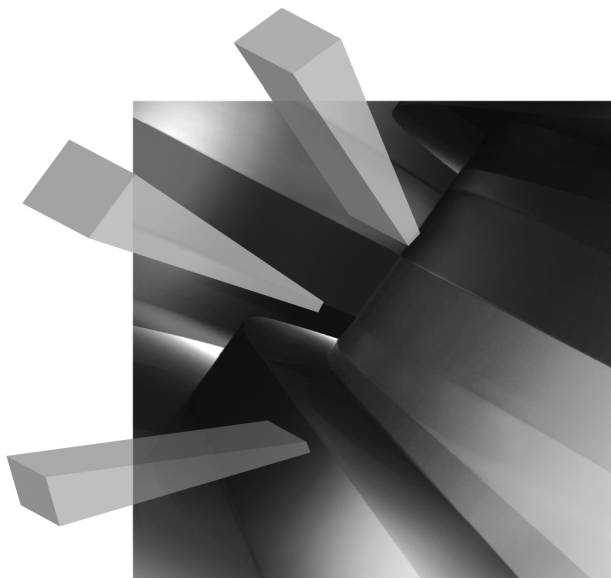

NAUKI O ZARZĄDZANIU MANAGEMENT SCIENCES

2(11) • 2012

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Redaktor Wydawnictwa: Joanna Szynal
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Comp-rajt
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl> oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com, a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 2080-6000

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM
Nakład: 200 egz.

Spis treści

Wstęp	7
Krystyna Mazurek-Łopacińska , Rankingi szkół wyższych jako narzędzia pomiaru jakości kształcenia	9
Magdalena Sobocińska , Badania marketingowe w dobie wirtualizacji życia społecznego	24
Małgorzata Palys , Badania nad wizualnością, na przykładzie przedstawień mężczyzny z dzieckiem	35
Anna Haczkowska , Analiza trudności związanych z kodowaniem odpowiedzi na pytania otwarte i próba ich rozstrzygnięcia z pomocą psychologii poznawczej (na przykładzie badania skojarzeń internautów z regionami Polski)	55
Magdalena Daszkiewicz , Badanie wizerunku terytorialnego z wykorzystaniem metod opartych na swobodzie skojarzeń	74
Monika Hajdas , Kreowanie marki B2B. Aspekt korzyści racjonalnych i emocjonalnych	84
Łukasz Jurek , Wizerunek domów pomocy społecznej w Polsce	96
Jarosław Woźniczka , Zasada piramidy efektów reklamy w świetle wyników badania	111
Ryszard Żabiński , Wpływ mediów na skuteczność działań komunikacyjnych	126
Paweł Waniowski , Postrzeganie informacji o cenach przez nabywców dóbr konsumpcyjnych	139
Grażyna Światowy , Zmienność w programach kształcenia szkolnictwa wyższego i potrzebach rynku pracy – problemy dostosowawcze	150
Marcin Haberla , Bariery rozwoju przedsiębiorczości akademickiej	167

Summaries

Krystyna Mazurek-Łopacińska , Ranking of universities/academic education as a tool of quality of education measurement	22
Magdalena Sobocińska , Marketing research in the era of virtualization of social life	34
Małgorzata Palys , Research on visualization on the example of a depiction of a male with a child	54

Anna Haczkowska , The analysis of difficulties arising during coding answers to open-ended questions and the attempt of resolving them by looking at findings coming from cognitive psychology illustrated (on the example of research studying Internet users' associations with regions of Poland)	73
Magdalena Daszkiewicz , Destination image research using methods based on free associations	83
Monika Hajdas , B2B branding. Aspect of rational and emotional benefits ..	95
Łukasz Jurek , Image of the residential care facilities in Poland	110
Jarosław Woźniczka , Advertising effects pyramid: the results of research ..	124
Ryszard Żabiński , Influence of media on the effectiveness of communication actions	138
Paweł Waniowski , Perception of information on prices by purchasers of consumer goods	149
Grażyna Światowy , Higher education curriculum changes and labor market requirements – problems of adaptation	166
Marcin Haberla , Barriers of development of academic entrepreneurship ...	176

Marcin Haberla

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

BARIERY ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKADEMICKIEJ

Streszczenie: Przedsiębiorczość akademicka staje się zjawiskiem coraz powszechniejszym we współczesnym świecie nauki i biznesu. Pojęcie to może odnosić się do większej lub mniejszej liczby podmiotów i przyczyniać się do rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarki jako całości. W artykule zdefiniowano pojęcie przedsiębiorczości akademickiej oraz, na podstawie danych wtórnych szeregu raportów i własnych badań empirycznych, przedstawiono bariery, które ograniczają dalszy jej rozwój.

Słowa kluczowe: bariery rozwoju przedsiębiorczości akademickiej, przedsiębiorczość akademicka.

1. Wstęp

Bariera definiowana jest w *Słowniku języka polskiego* jako przeszkoda w działaniu lub dalszym rozwoju¹. Wskazuje więc ona pewne warunki, które mogą stanowić istotne ograniczenia w dalszej ekspansji przedsiębiorstwa, rozwoju np. gospodarki czy też sektora nauki.

Czym jest przedsiębiorczość akademicka i co pod tym pojęciem się kryje? Często pojmowana jest wyłącznie jako przedsiębiorczość pracowników i studentów uczelni, tworzenie przez nich nowych przedsiębiorstw. Warto zwrócić uwagę, że przedsiębiorczość akademicka to także przedsiębiorczość instytucji (jednostek badawczo-rozwojowych, parków technologicznych czy naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości i technologicznych). To one przygotowują rozwiązania, produkty, wynalazki, które później trafiają na rynek i są oferowane klientom. Żeby jednak taka sytuacja miała miejsce, niezbędne jest usunięcie ograniczeń hamujących współpracę świata nauki i praktyki gospodarczej. Literatura przed-

---

¹ *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 2008, s. 40.

miotu podaje przykłady badań dotyczących ograniczeń hamujących samą przedsiębiorczość, jak również coraz częściej przedsiębiorczość akademicką².

2. Bariery utrudniające rozwój przedsiębiorczości akademickiej w opinii świata nauki

Jak wynika z badań zrealizowanych w ramach projektu *Przedsiębiorczość akademicka (rozwój firm spin off, spin out) – zapotrzebowanie na szkolenia służące jej rozwojowi*, zaledwie 6% badanych (kadra naukowo-dydaktyczna – 9%, studenci – 2%) prowadzi własną firmę. Na potrzeby projektu przedsiębiorczość akademicka była definiowana jako prowadzenie własnych firm typu *spin off* i *spin out*³. Z badań wynika, że zdecydowanie częściej swoją firmę chcieliby prowadzić studenci (51% osób) niż kadra naukowa (31%). 20% badanych twierdzi, że wolaloby prowadzić firmę zależną od macierzystej instytucji, niezależną – co trzecia badana osoba. Ważnym powodem, dla którego respondenci chcieliby posiadać firmę w pełni niezależną od uczelni, jest możliwość samodzielnego działania – 63% osób wyraża taką opinię. U podstaw przynależności ich własnej firmy do instytucji macierzystej badani wskazywali, po pierwsze, wsparcie ze strony uczelni (26%), po drugie, sam fakt obecnego związania z uczelnią (25%). Trzecim istotnym czynnikiem przynależności do struktur uczelni jest mniejsze ryzyko, większa stabilizacja i pewność (13%), a ponadto możliwość dalszego rozwoju (12%).

Poza czynnikiem związanym z intencją założenia firmy w sektorze przedsiębiorczości akademickiej w polskiej gospodarce istnieje wciąż wiele barier ograniczających jej skalę. Różne są na pewno ich źródła. Natomiast uzmysłowienie sobie, z jakimi problemami na samym starcie, a nawet przed założeniem firmy może mieć do czynienia pracownik naukowy, pomaga w przygotowywaniu działań, które powinny przewyższać obawy tych osób. Warto ponadto zwrócić uwagę, że niekiedy te bariery uznawane są za tożsame z barierami spotykanymi w sektorze małych i

---

² K. Safin, *Zarządzanie małą firmą*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2002, s. 175-185; M. Chrzanowski, *Wspieranie przedsiębiorczości w działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, [w:] *Przedsiębiorczość w teorii i praktyce*, red. M. Strużycki, Warszawa 2006, s. 169-185; W. Jastrzębska, D. Bobrecka-Jamro, *Otoczenie instytucjonalne a innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw. Przykład woj. podkarpackiego*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1030, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław 2004, s. 179-187; R. Gabryszak, *Bariery dla przedsiębiorczości*, „Athenaeum, Political, Science” 2006, nr 16, s. 200-207; *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 1998- 1999*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000, s. 238; J. Janiuk, *Strategiczne dostosowania polskich małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Difin, Warszawa 2004, s. 149-169.

³ *Raport z badań prowadzonych w ramach projektu „Przedsiębiorczość akademicka (rozwój firm spin-off, spin-out) – zapotrzebowanie na szkolenia służące jej rozwojowi”*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009, s. 55.

średnich przedsiębiorstw. Z jednej strony jest to zrozumiałe, ponieważ firmy reprezentujące przedsiębiorczość akademicką zaliczane są często do sektora MŚP. Warto jednak pamiętać, że specyfika ich działania może i nierzadko odróżnia je od typowych firm sektora MŚP. Poniżej zaprezentowane zostaną bariery, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na obecny stan przedsiębiorczości akademickiej w Polsce. Wskazane zostały one m.in. w opracowaniu wykonanym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – *Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*⁴.

Bariery współpracy ze strony nauki:

- Bariera świadomości – niedostrzeżenie, nawet w obecnej sytuacji polskiej nauki, potrzeby nawiązania współpracy z gospodarką. Często powodowane jest to obawą, że pracownik naukowy nie będzie w stanie pogodzić pracy we własnej firmie z obowiązkami wynikającymi z pracy na uczelni. Ponad 60% osób jest niemal pewnych, że takie problemy spotkałyby w swojej działalności. Co gorsza, blisko 40% respondentów twierdzi, że miałyby trudności z ich pokonaniem⁵. Jak prezentują to wyniki zrealizowanych w ostatnich latach badań na temat przedsiębiorczości akademickiej, innym ważnym ograniczeniem zjawiska przedsiębiorczości akademickiej i podejmowania działalności gospodarczej przez reprezentantów środowiska naukowego jest po prostu brak pomysłu na własną firmę⁶. Istotny jest również fakt, że opór przed otwarciem firmy przez pracownika naukowego wynika w ich rozumieniu ze złej sytuacji ekonomicznej Polski, która może przekładać się na działalność ich przedsiębiorstwa⁷.
- Bariery motywacyjna – uzyskiwane korzyści nie są współmierne z włożonym wysiłkiem. Przyczynia się do tego również niska atrakcyjność „pracy na swoim”. Wyniki badań pokazują, że od połowy lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku w Polsce cały czas spada zainteresowanie otwieraniem własnej działalności, co wiąże się ze wzrostem liczby osób, których celem jest zdobycie pracy na etacie⁸. Dodać należy również, że spora część formującej się w naszym kraju *knowledge class* nie interesuje się już ani byciem właścicielem, ani nawet udziałowcem, lecz tylko i wyłącznie odpowiednio wysokimi dochodami, które można uzyskiwać z tytułu pracy wykonywanej na zlecenie dużych korpo-

---

⁴ *Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2008.

⁵ *Raport z badań prowadzonych...*, s. 78.

⁶ R. Drozdowski, *Potencjał regionów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości akademickiej. Ekspertyza*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Radom 2007, s. 34.

⁷ *Raport z badań prowadzonych...*, s. 78.

⁸ Por. M. Marody, *Między rynkiem a etatem. Społeczne negocjowanie polskiej rzeczywistości*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2000, s. 307.

racyjnych podmiotów gospodarczych, przynoszącej zdecydowanie lepszy stosunek między uzyskanymi profitami a poniesionymi kosztami.

- Bariera instytucjonalna, rozumiana jako niechęć władz uczelni do komercjalizowania osiągnięć naukowych pracowników. Mimo że 66% kadry naukowej ocenia, iż koledzy wspieraliby ich przy założeniu firmy, to już tylko 54% z nich jest zdania, że ich kierownik pochwalalby taką decyzję. W opinii osób chcących prowadzić własną firmę 16% kierowników byłoby niezadowolonych z takiej inicjatywy swojego podopiecznego.
- Bariera informacyjna – ograniczona komunikacja pomiędzy środowiskami. Oba środowiska, zarówno nauki, jak i biznesu, nie są świadome możliwości współpracy – nie posiadają wiedzy na ten temat. Jak wynika z raportu *Barier współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych*, aż 20% polskich przedsiębiorców nie ma takiej świadomości i prawie 40% firm nie wie, jak może dotrzeć do ośrodków naukowych zainteresowanych komercjalizacją badań. Taki rezultat może prowadzić do wniosku, że konieczne jest podjęcie szeroko zakrojonych działań edukacyjnych, pokazujących szanse na podjęcie takiej współpracy⁹.
- Bariera biurokratyczno-administracyjna – nadmierna biurokratyzacja procesów transferu technologii. Dla przedsiębiorców wiąże się to z przygotowaniem bardzo dużej ilości dokumentacji, która wcześniej, kiedy takiej współpracy nie podejmowali, była im zupełnie zbędna. Ponadto nakłada się na to zjawisko „fiskalizmu wewnętrznego uczelni”, które wręcz uniemożliwia uczelniom podejmowanie zadań badawczych i wdrożeniowych na rzecz klientów komercyjnych, ponieważ przychody z tytułu grantów (zleceń) są wewnątrz uczelni opodatkowywane przez władze administracyjne¹⁰. Mimo powyższych faktów optymistycznie wygląda sytuacja, kiedy blisko 80% pracowników naukowych uważa, że przewidywane wyniki prowadzonych przez nich badań naukowych mogą podlegać komercjalizacji. Tylko 9% wyraża pewne wątpliwości co do ich użyteczności¹¹.
- Bariera organizacyjno-finansowa – związana z odmiennym stylem pracy pracowników naukowych i przedsiębiorstw – to stosunkowo niewielkie zasoby finansowe przedsiębiorstw, a przez to i słabe bodźce dla naukowców do współpracy z nimi. Wynika to z faktu, że szkoły wyższe nie są jeszcze organizacyjnie przygotowane do podejmowania tylko i wyłącznie zadań komercyjnych. Na obecnym etapie, mimo że większość uczelni polskich posiada już komórki organizacyjne nakierowane na uczestnictwo kadry naukowej w europejskich programach ramowych, to nadal nie ma odpowiedniego zaplecza organizacyjnego ani odpowiednich mechanizmów, dzięki którym możliwe byłoby zabieganie o

---

⁹ *Barier współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2006, s. 3.

¹⁰ R. Drozdowski, wyd. cyt., s. 32.

¹¹ *Raport z badań prowadzonych...*, s. 92.

zlecenia z rynku, skuteczne śledzenie zapytań ofertowych i specyfikacji istotnych warunków zamówień, opracowywanie ofert, powoływanie zespołów wykonawczych do np. nadzorowania, egzekwowania i dyscyplinowania osób odpowiadających za dane zlecenie ze strony uczelni oraz rozliczania zrealizowanych zleceń komercyjnych¹².

- Ponadto w sferze nauki można wyróżnić jeszcze inne bariery, takie jak: system oceny w znikomym stopniu promuje współpracę z gospodarką, brak wiedzy wśród pracowników naukowych na temat potrzeb sektora przedsiębiorstw, pracownicy mają duże obciążenia dydaktyką, brak jasnych procedur zgłaszania potencjalnych wynalazków (technologii) na uczelniach wyższych, brak jasnych i przejrzystych regulacji w zakresie własności intelektualnej¹³.

Badania dostarczają jeszcze kolejnych interesujących wniosków i klasyfikacji. Wyodrębnić w nich można jeszcze jeden podział, bardziej wynikający ze stanu świadomości (czy wiedzy) na linii nauka – biznes. Według tego rozgraniczenia pracowników naukowych można podzielić na trzy grupy:

1) bierni niewspółpracujący – odznaczają się słabym lub niskim dążeniem do współpracy nauki z praktyką gospodarczą, co spowodowane jest silną koncentracją na realizacji badań podstawowych i własnej działalności dydaktycznej,

2) potencjalni współpracujący – osoby zainteresowane współpracą z praktyką gospodarczą, ale nie posiadające wiedzy na temat tego, czego przedsiębiorstwa potrzebują, jak w ogóle zorganizowany jest proces transferu wiedzy; brak im informacji na temat np. ochrony praw własności intelektualnej,

3) aktywnie współpracujący – kadra naukowa posiadająca dużą wiedzę i świadomość na temat współpracy nauki i biznesu, co znajduje wyraz w dużym zaangażowaniu w komercjalizację opracowanych technologii¹⁴.

Informacji dotyczących barier rozwoju przedsiębiorczości akademickiej dostarczają także dane zgromadzone przez autora w ramach prowadzonych własnych prac badawczych¹⁵. W badaniu wzięły udział: uczelnie wyższe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne (naukowo-technologiczne), ośrodki Polskiej Akademii Nauk, jednostki badawczo-rozwojowe, przedsiębiorstwa. W przypadku instytucji naukowych operat losowania wynosił ogółem 983 ośrodki. Największy odsetek w próbie stanowiły wyższe uczelnie. Kolejne jednostki poddane badaniom ze względu na ich liczebność w Polsce, to jednostki

---

¹² R. Drozdowski, wyd. cyt., s. 34.

¹³ L. Knop, *Kształtowanie współpracy w triadzie: biznes-nauka-administracja*, http://dlafir.my.info.pl/articlesFiles/Kształtowanie_wspolpracy_w_triadzie_biznes-nauka-administracja.pdf.

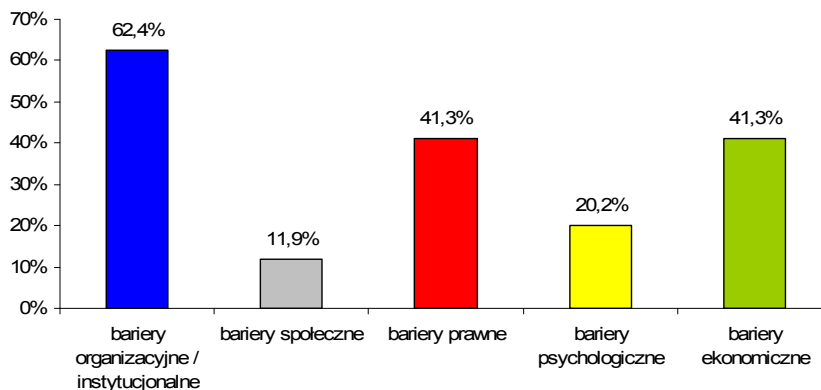
¹⁴ S. Szultka (red.), *Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2008, s. 11.

¹⁵ Prace badawcze prowadzone były w ramach pracy doktorskiej pt.: *Przedsiębiorczość akademicka w procesie podnoszenia innowacyjności przedsiębiorstw*.

badawczo-rozwojowe, ośrodki PAN, centra transferu technologii, parki technologiczne (naukowo-technologiczne) oraz inkubatory przedsiębiorczości.

Badania realizowane wśród przedstawicieli uczelni, parków technologicznych (naukowo-technologicznych), ośrodków PAN, jednostek badawczo-rozwojowych, centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych instytucji reprezentujących stronę naukowo-badawczą zostały przeprowadzone w 2010 roku na ogólnopolskiej populacji 152 organizacji. Jednostki do badania były wybierane losowo. Próba była reprezentatywna pod względem województwa i liczby poszczególnych organizacji.

W opinii przedstawicieli szkół wyższych i ośrodków naukowo-badawczych problemy, z jakimi borykają się pracownicy naukowcy rozpoczynający działalność gospodarczą, to w dużej mierze bariery organizacyjne czy instytucjonalne (62,4%). Następne czynniki utrudniające otwieranie swojej własnej firmy to ograniczenia prawne (41,3%) i ekonomiczne (41,3%). Co piąty badany stwierdza, że na decyzję o rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej wpływają ponadto bariery psychologiczne. Blisko 12% uważa, że ograniczeniem są również bariery społeczne (rys. 1).

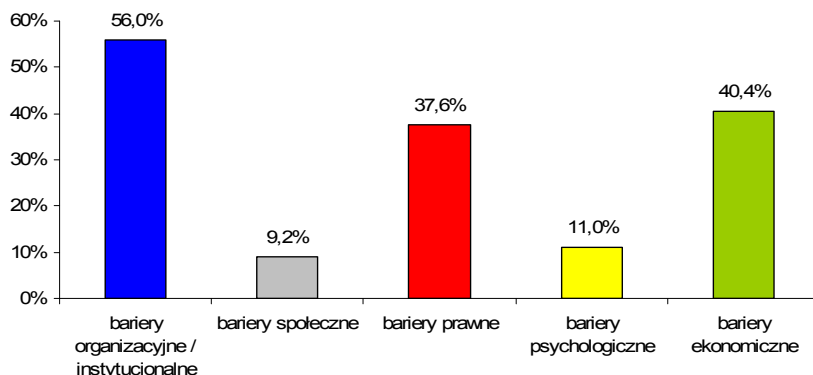

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Rys. 1. Problemy, z jakimi borykają się pracownicy uczelni/ośrodka rozpoczynający działalność gospodarczą, $N = 152$

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań empirycznych prowadzonych w ramach pracy doktorskiej pt.: *Przedsiębiorczość akademicka w procesie podnoszenia innowacyjności przedsiębiorstw*.

Podobnie jak w przypadku pracowników naukowych chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą, tak i w przypadku tych, którzy już ją prowadzą, spotyka się zbliżone problemy. Warto zwrócić uwagę, że proporcje między tymi problemami są podobne. Nadal dużą rolę odgrywają bariery organizacyjne i instytucjonalne (56%), ekonomiczne (40,4%) i prawne (37,6%). Mniejszą rolę odgrywają ograniczenia psychologiczne (11%) i społeczne (9,2%). Dane prezentuje rys. 2.

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Rys. 2. Problemy, z jakimi borykają się pracownicy uczelni/ośrodka prowadzący działalność gospodarczą, $N = 152$

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań empirycznych prowadzonych w ramach pracy doktorskiej pt.: *Przedsiębiorczość akademicka w procesie podnoszenia innowacyjności przedsiębiorstw*.

3. Bariery utrudniające rozwój przedsiębiorczości akademickiej w opinii świata biznesu

Oprócz barier ze strony nauki, uczelni i środowiska naukowego trzeba wymienić bariery powstające w środowisku biznesu. Część z nich może korelować z barierami po stronie nauki. Do najważniejszych ograniczeń po stronie gospodarki zaliczyć można:

- Bariery świadomości – potężnym problemem rozwoju przedsiębiorczości akademickiej jest niewielkie bądź nawet nikłe zainteresowanie biznesu współpracą ze sferą B+R oraz brak mechanizmów współpracy tychże dwóch sfer. Skutkuje to niskim poziomem transferu wiedzy do gospodarki i słabą współpracą biznesu z ośrodkami przedsiębiorczości akademickiej.
- Bariery finansowe – brak środków na sfinansowanie takiej współpracy. Niejednokrotnie firmy nie dysponują budżetami na taką współpracę i pozyskiwanie *know-how* z uczelni. Ponadto ośrodki naukowe nierzadko nie znają swoich możliwości w odniesieniu do branży, w której działają, i nie znają zasad takiej współpracy, czego powodem jest często brak środków finansowych na takie działania.
- Bariery mentalne – postrzeganie działalności B+R jako obciążonej bardzo dużym ryzykiem. Przedsiębiorcy działają dla zysku – wszystko, co robią, w pewien sposób musi zapewnić im środki na funkcjonowanie i dalszy rozwój firmy. Często nie chcą ponosić dużego ryzyka, które mogłoby zagrozić ich działalności, a nawet przyczynić się do upadku. Ponadto wśród firm jest bardzo niskie zaufanie do wie-

dzy tworzonej na polskich uczelniach, pokutuje stereotyp środowiska naukowego, które zainteresowane jest przede wszystkim „nauką dla nauki”. Następną kwestią w oczach przedsiębiorców jest przekonanie, że polskie uczelnie nie są odpowiednio przygotowane do skutecznej współpracy z gospodarką¹⁶.

- Bariery kompetencyjne – w szczególności niewystarczająca jakość kapitału ludzkiego, który uniemożliwia wdrożenie nowych technologii. W przedsiębiorstwach wdrożenie zaawansowanych technologii wiąże się z podniesieniem kwalifikacji obecnych pracowników lub z zatrudnieniem nowych osób, które będą w stanie przeprowadzić takie wdrożenie w przedsiębiorstwie. Łączy się to dalej z ograniczeniami finansowymi firm.
- Bariery informacyjne – brak informacji o potencjalnych partnerach ze sfery B+R, źródłach technologii, wsparciu publicznym itp. Przedsiębiorcy, podobnie jak uczelnie, nie do końca są zorientowani w możliwościach współpracy. Jak wynika z badań, blisko połowa firm, które przyznają się do prób współpracy z naukowcami, deklaruje jednocześnie, że źródłem wiedzy o takiej możliwości była inicjatywa środowisk naukowych.
- Bariery biurokratyczne i administracyjne – w szczególności przewlekłość i skomplikowanie procesu zawierania współpracy z jednostkami badawczymi.

Warto też zwrócić uwagę na to, że ci przedsiębiorcy, którzy podjęli współpracę z ośrodkami naukowymi, z reguły są zadowoleni z tej kooperacji. Niektórzy z nich często jednak zwracają uwagę na niewystarczającą aplikacyjność innowacji proponowanych przez instytuty naukowe. Część z przedsiębiorców jest zawiedziona efektami, narzeka na niskie kompetencje pracowników naukowych oraz ich zbyt teoretyczne podejście do interesujących ich zagadnień¹⁷.

4. Zakończenie

Powyższe bariery skutkują tym, że niektóre uczelnie rezygnują ze współpracy z biznesem na rzecz działalności dydaktycznej. Mimo że w ostatnich latach zauważa się wzrost zainteresowania tym obszarem funkcjonowania, to nadal współpraca odbywa się na niewystarczającym poziomie. Prowadzi to do wniosku, że przedsiębiorczość akademicka bardzo powoli staje się elementem szkolnictwa wyższego. Wskazane bariery dotyczą zarówno rozwoju przedsiębiorczości akademickiej, jak i komercjalizacji badań, przenikają się wzajemnie, niejednokrotnie bariera komercjalizacji rezultatów prac wynika z barier rozwoju przedsiębiorczości. Część środowiska naukowego, jak również otoczenie biznesu przejawia coraz większe zainteresowanie takim typem działalności, dając temu wyraz poprzez np. poszukiwanie środków na finansowanie badań w praktyce gospodarczej, poszukiwanie przez

---

¹⁶ R. Drozdowski, wyd. cyt., s. 36.

¹⁷ *Bariery współpracy przedsiębiorców...*, s. 10.

przedsiębiorców na uczelniach usprawnień w zakresie procesu produkcji i zmian technologicznych.

Występowanie powyższych barier, które niewątpliwie mają wpływ na rozwój komercjalizacji wyników prac badawczych oraz na współpracę świata nauki i biznesu, nie wynika już raczej z braku akceptacji dla samej przedsiębiorczości, a związane jest z szybko zachodzącymi zmianami w otoczeniu, zmianami, za którymi niekoniecznie nadążają przepisy prawa, organizacja struktury jednostek badawczo-rozwojowych czy też uczelni.

Literatura

- Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2008.
- Bariery współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji, Warszawa 2006.
- Chrzanowski M., *Wspieranie przedsiębiorczości w działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, [w:] *Przedsiębiorczość w teorii i praktyce*, red. M. Strużycki, Warszawa 2006.
- Drozdowski R., *Potencjał regionów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości akademickiej. Ekspertyza*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Radom 2007.
- Gabryszak R., *Bariery dla przedsiębiorczości*, „Athenaeum, Political, Science” 2006, nr 16.
- Janiuk J., *Strategiczne dostosowania polskich małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Difin, Warszawa 2004.
- Jastrzębska W., Bobrecka-Jamro D., *Otoczenie instytucjonalne a innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw. Przykład woj. podkarpackiego*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1030, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław 2004.
- Knop L., *Kształtowanie współpracy w triadzie: biznes-nauka-administracja*, http://dlafirmyinfo.pl/articlesFiles/Kszaltowanie_wspolpracy_w_triadzie_biznes-nauka-administracja.pdf.
- Marody M., *Między rynkiem a etatem. Społeczne negocjowanie polskiej rzeczywistości*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2000.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 1998- 1999*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000.
- Raport z badań prowadzonych w ramach projektu „Przedsiębiorczość akademicka (rozwój firm spin-off, spin-out) – zapotrzebowanie na szkolenia służące jej rozwojowi”*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.
- Safin K., *Zarządzanie małą firmą*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2002.
- Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 2008.
- Szultka S. (red.), *Badanie barier i stymulatorów dotyczących mechanizmów tworzenia i transferu innowacji ze środowiska naukowego do sektora przedsiębiorstw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2008.

BARRIERS OF DEVELOPMENT OF ACADEMIC ENTREPRENEURSHIP

Summary: Academic entrepreneurship is becoming increasingly common in today's world of science and business. This term can refer to a wider or narrower range of actors and contribute to the development of innovative enterprises and the economy as a whole. The paper defines the concept of academic entrepreneurship and, on the basis of secondary data and own empirical research, points a number of barriers that restrict its further development.

Keywords: barriers of development of academic entrepreneurship, academic entrepreneurship.